

Спеціалізованій вченій раді Д 26.059.04
Національного транспортного університету
Міністерства освіти і науки України
01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1

ВІДГУК

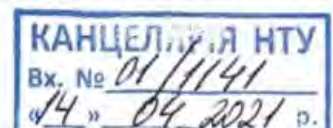
офіційного опонента
доктора економічних наук, доцента
Євтушенко Наталі Олександрівни
на дисертаційну роботу
Левіщенко Олени Степанівни
на тему: «Оцінювання ефективності консалтингових послуг
для дорожньо-будівельних підприємств»,
поданої на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Вивчення дисертаційної роботи Левіщенко Олени Степанівни дає можливість сформулювати узагальнені висновки щодо актуальності, наукової новизни, практичного значення, а також загальної оцінки дослідження, основні положення якого виносяться на захист.

1. Актуальність теми дисертаційної роботи.

В сучасних умовах глобалізації та посилення конкурентної боротьби лідируючі позиції підприємству важко забезпечити лише матеріальними ресурсами, його стратегічні переваги формуються на основі інтелектуальної складової бізнесу. Тому для забезпечення довгострокового стратегічного та ефективного розвитку сучасного підприємства об'єктивно необхідним стає залучення такого інтелектуального ресурсу як консалтинг.

В Україні, не зважаючи на тривалу складну соціально-політичну ситуацію, спостерігається активне відновлення консалтингової діяльності з

одночасною переорієнтацією на світові критерії якості та підвищення вимог до професіоналізму консультантів.

Консалтингові послуги в сфері дорожнього будівництва набувають поширення, при цьому існує ряд проблем при взаємодії суб'єктів консультування, присутній достатньо високий рівень недовіри менеджменту дорожньо-будівельних підприємств до зовнішнього консалтингу як до ефективного механізму покращення результатів їх діяльності.

Підприємства дорожнього будівництва України функціонують в умовах невизначеності зовнішнього середовища, напряду залежать від формування бюджету країни, фактору сезонності та успішних тендерів. Посилення конкуренції не лише з внутрішніми учасниками ринку, обмеженість фінансових ресурсів, нестача кваліфікованих кадрів доводить, що сучасні стратегії дорожньо-будівельних підприємств є неадаптивними і не відповідають вимогам сучасності. Реалізація консалтингових проектів, що базується на тісній консалтинговій взаємодії між дорожньо-будівельним підприємством і зовнішнім консультантом надає підприємству-замовнику усвідомлення своїх стратегічних перспектив та сильних сторін.

Зміни, крізь які проходить наша держава на шляху до світових стандартів, вимагають розвитку консультаційних послуг, що дозволить спростити та пришвидшити будівельні бізнес процеси, підвищити ефективність діяльності підприємств, захистити його учасників від економічних та юридичних ризиків.

Про актуальність теми дисертаційної роботи свідчить також те, що вона виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри економіки Національного транспортного університету за темами: «Ринкові відносини і підприємництво» (номер державної реєстрації 0112U008411, 2011-2015 рр.) – у межах якої здобувачем досліджено теоретичні та методичні засади оцінювання ефективності управлінського консалтингу, проблеми та перспективи розвитку ринку консалтингових послуг в Україні; «Економічний розвиток і підприємництво в Україні» (номер державної реєстрації 0117U000126, 2016-2020 рр.) — у межах якої дисертантом досліджено характерні риси, основні закономірності та сучасні тенденції розвитку консалтингового ринку в

контексті глобалізаційних процесів, а також запропоновано концепцію розвитку підприємств дорожньо-транспортного комплексу та підвищення ефективності управління ними на основі використання консалтингових послуг.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи Левіщенко О.С. достатньо обґрунтовані, що підтверджується застосуванням фундаментальних положень економічної теорії та сучасних концепцій менеджменту, законодавчих та нормативно-правових актів щодо регулювання сфери професійних послуг, матеріалів асоціацій професійних консультантів, статистичних даних Державної служби статистики України, наукових, практичних та науково-аналітичних матеріалів, а також Інтернет ресурсів та результатів власних досліджень здобувачки, в яких розглядається проблематика ефективності консалтингових послуг та сучасні проблеми дорожньо-будівельних підприємств.

Виконане дослідження свідчить про глибоку обізнаність дисертанта з науковими працями вітчизняних і зарубіжних вчених (список використаних джерел складає 209 позицій), цитування та визначення інших авторів підкріплені відповідними посиланнями.

Для досягнення мети, вирішення поставлених завдань, обґрунтування положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, були використані сучасні загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання процесів та явищ в їх взаємозв'язку та розвитку, а саме: діалектичний, аналізу і синтезу, індукції і дедукції, теоретичного узагальнення; порівняльного та структурно-логічного аналізу; аналізу експертних оцінок, анкетування, бальних оцінок, формалізації та логічного узагальнення результатів; декомпозиції та методів GRAI, ECOGRAI, Risk Score та імітаційного моделювання, що дозволило дисертанту вирішити поставлені завдання та обґрунтувати отримані результати.

Достовірність та обґрунтованість зроблених висновків та рекомендацій визначаються сукупністю наведених в дисертаційній роботі Левіщенко О.С. кінцевих наукових результатів, які були представлені та схвалені на дев'ятнадцяти міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, що мають широку географію (м. Київ, м. Донецьк, м. Святогірськ, м. Львів, м. Дніпро, м. Черкаси, м. Клайпеда (Литва), м. Кельці (Польща), м. Лісабон (Португалія), м. Кишинів (Молдова).

3. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що сформульовані і обґрунтовані в дисертаційній роботі основні положення, висновки і рекомендації поглибили існуючі та сформували нові теоретико-методичні підходи оцінювання ефективності консалтингових послуг та практичні рекомендації щодо їх реалізації на дорожньо-будівельних підприємствах з метою покращення результатів функціонування.

До основних положень, які визначають наукову новизну дисертаційної роботи належать:

- вперше запропоновано інтегральний параметр рівня проблем дорожньо-будівельного підприємства, який базується на декомпозиції проблем керуючої і керованої систем, враховує рівень виникнення (відчуття) проблеми (стратегічний, тактичний та операційний), функціональні області виявлення проблем і дозволяє оцінити складові проблематики управління конкретним підприємством із врахуванням специфіки галузі та є основою для формування проекту зовнішнього консалтингу для підприємства;

- удосконалено методичний підхід до оцінювання ефективності консалтингових послуг, що передбачає використання трикомпонентної моделі оцінки за критеріальними інтервалами показників доцільності, результативності та економічності, які, на відміну від традиційних двох показників результативності та ефективності, розраховуються на основі чотирьох параметрів: проблем, мети, результату і витрат (с. 137-150);

- запропоновано удосконалену модель оцінювання результативності консалтингових послуг, що, на відміну від існуючих двокомпонентних систем

«ціль-результат», вибудовується на основі трьох кроків узгодженості: на першому кроці оцінюється мета через цілі, які підприємство прагне досягти при вирішенні обраних проблем зовнішнім консультуванням, на другому кроці визначаються консалтингові послуги для досягнення цілей; на третьому – показники результату (с. 150-178);

– удосконалено методичний підхід до ідентифікації впливів консалтингових послуг на діяльність дорожньо-будівельних підприємств, який, на відміну від існуючих, пов'язує результуючі індикатори консалтингових послуг та параметри функціональних областей підприємства, які були визначені за цілі при формуванні моделі оцінювання ефективності консалтингу, дозволяючи встановити зв'язки між фінансовими показниками діяльності;

– в роботі дістав подальшого розвитку понятійно-категоріальний апарат консалтингових визначень: уточнено сутність поняття «консалтингової послуги» як комерціалізованого консалтингового продукту, що має виражену товарну форму, виникає в процесі консалтингової взаємодії, набуваючи унікальних рис для конкретного замовника; це дозволяє чітко відокремити даний термін від більш широкого поняття «консалтинговий продукт» в частині, що передбачає його обов'язкову комерціалізацію (с. 40);

– поглиблено класифікацію підходів до визначення сутності терміну «консалтинг», що поєднують в собі такі основні поняття як «діяльність», «допомога», «послуга» та «процес». На відміну від існуючих авторський підхід розглядає консалтинг з чотирьох аспектів: наукового; експертного; підприємницького та сервісного (с.36);

– в роботі запропоновано періодизацію розвитку світового ринку консалтингу з точки зору промислових революцій, інституційних та суспільних перетворень від консалтингу 0.0 – на етапі його зародження до консалтингу 4.0, що відображає новий рівень технологічного розвитку, цифрову трансформацію та нове мислення світу з метою виявлення відповідності пропозицій консалтингових компаній основним запитам, що характеризують кожний етап розвитку економіки та суспільних перетворень (с. 65).

4. Практичне значення й впровадження результатів дослідження.

Основні положення дисертаційної роботи доведено до рівня методичних розробок та практичних рекомендацій, які підлягають широкому застосуванню як у проведенні подальших досліджень так і у практичній діяльності.

Науково-практична цінність дисертаційної роботи Левіщенко О.С. підтверджується використанням її основних положень і рекомендацій в діяльності ТОВ «Трансстроймеханізація» (акт впровадження № 226/1 від 10.09.2020), ПрАТ «Броварське ШБУ №50» (акт впровадження № 3885/1 від 09.10.2020), ТДВ «Київське ШБУ №27» (акт впровадження № 43/1 від 16.10.2020).

Теоретичні та практичні результати дисертаційної роботи впроваджено в навчальний процес Національного транспортного університету при підготовці та викладанні дисципліни «Консалтинг» для спеціальності 051 «Економіка», використовуються в процесі дипломного проектування (довідка про впровадження № 932/01 від 17.06.2020).

Отже, теоретичні положення, методичні розробки та практичні результати дослідження дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота характеризується науковою новизною та практичною спрямованістю.

5. Оцінка змісту дисертації та її завершеності.

Дисертаційна робота Левіщенко О.С. побудована за класичним принципом і складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 275 сторінок друкованого тексту, з них основний зміст роботи викладено на 171 сторінці. Матеріали дисертації містять 29 рисунків, 32 таблиці та 14 додатків. Список використаних джерел налічує 209 найменувань.

Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності, що розкриває тему дисертації, відображає досягнення мети та вирішення завдань, висновки та рекомендації ґрунтуються на результатах досліджень дисертанта.

Представлена робота є цілісною і завершеною.

6. Повнота викладу основних результатів в опублікованих працях.

Основні результати дослідження опубліковано у 37 наукових працях, з них: 1 розділ у колективній монографії, 14 статей у наукових фахових виданнях України, 1 – у науковому фаховому виданні України, що індексується базою Scopus, 1 – в електронних фахових виданнях України; 1 - у науково-періодичному виданні інших держав; 19 - публікації апробаційного характеру. Загальний обсяг наукових праць 12,75 друк. арк., з яких 9,54 друк. арк. належать особисто автору.

Зміст опублікованих праць дозволяє зробити висновок про повноту викладення основних наукових положень її дисертаційної роботи. Якість, кількість і обсяг наукових праць, опублікованих О.С. Левіщенко, є достатньою для ознайомлення наукової спільноти з результатами дисертації та відповідає вимогам МОН України щодо здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Автореферат розкриває основні положення проведеного дослідження, отримані наукові результати, висновки та пропозиції. Структура, зміст, основні положення та результати автореферату та дисертації Левіщенко О.С. ідентичні.

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Левіщенко О.С., яка виконана на достатньо високому рівні, слід звернути увагу на деякі положення, що здебільшого, відносяться до дискусійних питань та побажань:

1. Дискусійним є відділення консалтингового продукту від консалтингової послуги в розрізі товарної форми.

2. В дисертаційній роботі доцільно було б у першому розділі більш глибоко розглянути сутність терміну «консалтингова взаємодія» відповідно до організації її проведення.

3. Робота лише виграла б, якби у дисертації при дослідженні світових тенденцій розвитку ринку консалтингових послуг також було більш детально розглянуто країни Європейського Союзу.

4. Термінологія потребує одноманітності. В процесі дослідження авторкою дисертації були використані наступні види одного і того ж поняття: «дорожньо-будівельні підприємства», «дорожні підприємства», «підприємства дорожнього будівництва», «підприємства дорожньої галузі».

5. В дисертаційній роботі не вказано методичні засади опитування експертів дорожньої галузі, не обґрунтовано і не зазначено кількості опитаних респондентів, період проведення опитування, тощо.

6. З наведених у додатку Б дисертаційної роботи даних, незрозуміло, яким чином авторкою було проведено вибірку підприємств для здійснення дослідження.

7. З наведених у таблиці В.1 додатку В дисертаційної роботи даних незрозуміло, за яким принципом відбувалось виокремлення саме 53 проблем, що характерні для дорожньо-будівельних підприємств.

8. Пояснення умовних позначень, які входять до складу наведених формул доречно було б подати з одиницями виміру відповідних показників (табл. 3.6, 3.7).

9. Обсяг основного тексту дисертації дещо перебільшений.

В цілому, наявність відмічених недоліків не зменшують наукові здобутки дисертанта та не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційної роботи.

8. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Левіщенко Олени Степанівни на тему «Оцінювання ефективності консалтингових послуг для дорожньо-будівельних підприємств» є цілісною, завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, яка має наукову новизну, значну практичну значимість, вирішує важливе наукове завдання розвитку теоретико-методичних засад, розроблення практичних рекомендацій щодо визначення ефективності консалтингових послуг для дорожньо-будівельних підприємств, реалізація яких дозволить покращити результати їх функціонування.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам до кандидатських дисертацій.

Вважаю, що дисертаційна робота на тему «Оцінювання ефективності консалтингових послуг для дорожньо-будівельних підприємств», що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами і доповненнями), а її автор, Левіщенко Олена Степанівна, заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту
Державного університету
телекомунікацій

Н.О. Євтушенко

Левіщенко Олена Степанівна
Заст. нар. РК

